

Іванов Валентин Дмитрович

Біографія

Валентин Дмитрович Іванов (18 липня 1902, Самарканд, Самаркандська область, Російська імперія — 7 квітня 1975, Москва, РРФСР, СРСР) — російський радянський письменник. Автор історичних романів "Русь споконвічна", "Повісті давніх років" і "Русь Велика", член Спілки письменників СРСР.

Народився в сім'ї вчителя, закінчив гімназію і залізничний технікум. У 17 років вступив добровольцем до Червоної армії, брав участь в Громадянській війні, через рік був демобілізований як неповнолітній. Працював інспектором-ревізором і плановиком.

В літературу прийшов порівняно пізно: почав друкуватися в 1947 році як нарисовець; в 1951 році випустив науково-фантастичний роман "Енергія підвладна нам", сюжетом якого служить спроба застосування "променів смерті" проти СРСР американськими імперіалістами і уцілілими фашистами.

У 1955 році опублікував в альманасі "Світ Пригод" історичний роман "Повісті давніх років", присвячений боротьбі Великого Новгороду з варягами в IX столітті і освоєння новгородцями Російської Півночі. У романі, при роботі над яким автор користувався консультаціями відомого археолога докт. іст. наук Б. А. Рибакіна, істотно перебільшувались масштаби військової експансії норманів на Русь, а поява перших поселень слов'ян в Заволоч'є і на Білому морі відносилася до значно більш раннього часу, ніж це визнається академічною наукою (перша пол. XII століття).

Виданий в 1956 році детективний роман "Жовтий метал", присвячений нелегальному видобутку, скупці і перепродажу золота, викликав скандал в партійному керівництві і був вилучений з продажу, по офіційним формулюванням "за хуліганські випадки на адресу грузин і інших радянських народів"; можливо також, через занадто докладних описів функціонування радянської "тіньової економіки". На думку дослідника Н. Мітрохіна, ця книга фактично була звинуваченням Радянської влади в порушенні економічних свобод, припинення природного для людини інтересу до підприємництва і розвалі села; з іншого ж боку, відрізнялася "махровим етнонаціоналізмом", представляючи собою "перше в СРСР за кілька десятиліть літературний твір російською мовою, перейнятий ксенофобією щодо цілого ряду етнічних груп і ще три десятки років не мало в цій справі публічно заявляли про себе послідовників".

Популярність Валентину Іванову принесли історичні романи "Русь споконвічна" (до якого двічі зверталися кінематографісти — в 1973 році знявши по одній з сюжетних ліній роману на студії "Союзмультфільм" мультфільм "Дитинство Ратибора" і в 1985 році — однойменний повнометражний художній фільм) і "Русь велика" (1967), дія яких відбувається відповідно в VI і XI століттях. Згодом обидва романи разом з "Повістями древніх років" (1955) об'єднані були автором в трилогію.

У 1968-1972 роках Іванов — учасник "Російського клубу" — неформальної

організації російських націоналістів, що збиралися в Московському відділенні Всеросійського товариства охорони пам'яток історії та культури (ВООПіК). На думку Н. Мітрохіна, Іванову протегувала націоналістично налаштована група (т. Зв. "Русская партия", "група Шелепіна") в керівництві КПСР.